

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. Quid sit subiectum actionis generatiuæ;

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

TRACTATVS III.

De actione generatiua corporis naturalis.

CAPVT PRIMVM.

Quid sit subiectum actionis generatiuae.

I.

OSTRA sententia sit: Actionem generatiuam recipi in agente, & non in passio, aut effectu: ita D. Thomas 2. contra Gentes cap. 9. ibi: *actio, quae non est substantia agentis, inest ei, sicut accidens subiecto*; & ideo inter nouem predicamenta computatur. D. Thomam sequuntur complures Thomistae apud P. Suarez 2. Metaphysicae disput. 68. quorum rationibus praetermissis sententiam in hunc modum probō. Si actio generatiua non reciperetur in agente, possent agentia creata agere transiunt, & ad extra absque vlla sui intrinseca mutatione, vt compertum est: consequens autem impossibile est: tum, quia agens vitale, & immanens non vitali, ac transeunti perfectius est: at agens vitale creatum sine mutatione sui de potentia ad actum secundum vitalem reduci nequit: tum quia substantiae rationales agere ad extra nequeunt absque prauiua mutatione sui: prius enim velle eas oportet id, quod ad extra operaturae sunt: igitur substantiae inanimes, & irracionales multo minus absque mutatione sui ad extra operari possunt. Tum demum: quia solius Dei est ob eius infinitam, & vnde quaque illimitatam perfectionem; quod sine mutatione sui agere, & pro libito res creatas mutare, & mouere possit: id quod expressit Boetius libro 3. de consolatio. met. 9.

Stabilisque marens das cuncta moueri.

2.

Id ipsum etiam Patribus solemne est, nec non antiquis Philosophis, qui, vt tradit D. Thomas 1. p. q. 9. art. 1. *ipsa veritate coacti posuerunt primum principium esse immobile*, cum tamen causae secundae ita moueant, vt simul moueantur.

3.

Rursus nostram sententiam suadeo: quia in diuinis generatio actiua est in Patre producente, non verò in Filio producto, igitur etiam in creatis productio actiua, siue actio in agente, velut subiecto residet, aut certe residere potest, non verò in effectu, aut passio. Dices primò: ex P. Hurtado, generationem actiuam non esse in subiecto proprie, ac proinde mirandum non esse, si in producente, non verò in aliquo passio resideat. Contra tamen: quia tametsi generatio actiua in subiecto non sit, in supposito tamen residet: at non residet in eodem supposito, quo filiatio per eam producta: igitur, esto actio generatiua in subiecto sit, non propterea in subiecto forma genita, sed potius in agente esse debet. Dices secundò ex eodem; generare, & posse generare in diuinis realiter non distingui: cum igitur potentia generatiua in Patre sit, mirum non esse, si in eo quoque generatio actiua à potentia generandi indistincta resideat: at hanc rationem non militare in rebus creatis, vbi posse generare, & actu

generare realiter distinguuntur. Contra tamen primò: quia plus est, inesse per identitatem, quam per inhaesionem; & intimius agenti est, quod ei identificatur, quam quod in eo suscipitur: at in diuinis actio generatiua est in agente per identitatem, vt solutio largitur: igitur in creatis à fortiori in agente per inhaesionem residere poterit. Contra secundo: quia generatio actiua in diuinis, & potentia generatiua virtualiter intrinsece distinguuntur: at hæc distinctio virtualis sufficit, vt in diuersis suppositis resideant, vbi aliunde nihil obstat: igitur, si non obstante ea distinctione ambæ in generante resident; similiter potentia generatiua creata, & eius actio inuicem realiter distinctæ in agente solo tanquam subiecto residebunt. Minor suadetur: quia essentia, & Paternitas virtualiter intrinsece tantum distinguuntur, & tamen hæc in solo Patre, illa verò in Filio, & Spiritu residet.

Dices tertio: in diuinis duas formalitates vni tertio identificari posse, quæ inter se eadem non sint; & tamen in creatis nil simile contingere potest: ergo etiam in præsentia à diuinis ad creatam perperam arguitur. Verum hæc instantia nulla est: non enim contendimus, quidquid in diuinis reperitur, illico transferri posse ad res creatas; sed tantum enitimus, quidquid in Deo reperitur, quod ex ipsis rerum naturis, non verò ex infinitate Dei proficiscitur, id omne ad creaturas traduci posse, & debere; seruata tamen proportionem, & cum eo discrimine, quod quæ in Deo sine imperfectione reperiuntur, ea in creaturis imperfectionem admixtam habeant. Qua ratione, sicut in diuinis amor sine cognitione præuia repugnat, in creatis etiam sub inde repugnat; videlicet, quia necessitas præuiæ cognitionis ad amandum non peculiariter ex infinitate Dei, sed ex rerum ipsarum naturis proficiscitur: at, quod actio generatiua Patri intrinseca sit, non ex eius infinitate peculiariter proficiscitur; vti ex ea oritur, quod quæ sunt idem vni tertio, inter se idem esse non debeant: igitur si actio generatiua Verbi in Patre suscipitur, & actio creata in agente recipi debet: minor suadetur: quia non minus infinitus est Filius, quam Pater; & tamen generatio actiua non residet in Filio: quod igitur resideat in Patre, ex eius infinitate neutiquam proficiscitur: tum etiam, quia si ex infinitate Dei ortum haberet, quod productio actiua in Patre maneret, ne spectata absoluta Creatoris potentia possibile esset, agens creatum, in quo actio generatiua maneret: consequens autem absurdum est, quia quod agens creatum per se ipsum generet, ad imperfectionem, & connexionem essentialem cum effectu omnino à se distincto pertinet: cur igitur id supra conditionem creaturæ censeatur.

Dices quartò: generatio passiuæ in diuinis est intrinseca Filio; & tamen inde non sequitur, actionem generatiuam in creatis intrinsece subiecti debere in eius termino: ergo similiter in casu nostri argumenti, &c. Contra tamen: quia si actio generatiua in termino genito subiectaretur, eo prior, ac posterior esset, quod tamen repugnat. Vnde ex eo, quod generatio termino suo per identitatem intrinseca sit, neutiquam effici potest, eam in creatis termino suo per inhaesionem, seu receptionem intrinsecam esse: at quamuis actio generatiua in agente creato recipiatur, mutua prioritas, ac posterioritas minime sequitur.

Contra secundò : quia falsò supponitur, actionem generatiuam termino creato intrinsecam non esse, cum omnis effectus creatus vel actio creatiua, vel generatiua respectu primæ causæ sit, vt sæpè sæpius ostendimus.

Contra nostram sententiam obiici solet primò : actio generatiua nusquam recipi potest, nisi vbi per eam aliquid producat, quia ibi otiosè collocata esset, vbi nihil ageret : at actio transiens nihil operatur in agente, nullumque in eo terminum producit : igitur in eo tanquam subiecto non residet. Rursus ex D. Thoma contra Gentes cap. 1. actio transiens, & immanens omnium confessione differunt : at neutiquam differrent, si actio transiens in agente resideret : nam si actio transiens in agente recipitur : igitur illi immanet : igitur actio immanens est. Tertiò ex P. Suarez vbi suprà : quia actio generatiua ex conceptu actionis vt sic subiectum inhaesionis minimè postulat, cum creatio vera actio sit, nullum tamen subiectum inhaesionis respiciat : igitur solum postulat subiectum inhaesionis ratione termini, quem in subiecto producit : igitur illud subiectum exigit, cui eius terminus inhæret, aut in quo sustentatur. Prima consequentia in aperto est : secunda consequentia non minus perspicua est : tum quia si actio creatiua est dependens à subiecto non ex conceptu communi actionis, sed ratione termini, quem independenter à subiecto producit, rectè sequitur, eam ab eo subiecto in dependere, à quo eius terminus independet : ergo similiter, si actio generatiua non ex conceptu communi actionis, sed ratione termini à subiecto dependet, ab eodem subiecto, à quo eius terminus, dependeat, necesse est : tum quia ridiculum videtur, ideo actionem dependere in genere causæ materialis ab agente, quia eius terminus à passo, agenti extraneo, in eo genere causæ dependet. Quid enim refert, terminum recipi in passo, vt eius actio alibi recipi debeat : Igitur si actio generatiua ratione termini subiectum postulat, non aliud quàm ipsius termini subiectum postulat. Quartò demum ex P. Hurtado, & nostris recentioribus, qui actionem generatiuam in passo recipi communiter existimant : quia actio, & passo non distinguuntur : at passo recipitur in passo, alias illud intrinsecè non immutatur.

Verùm hæc argumenta non vrgent. Ad primum respondeo : in nostra sententia, vbi recipitur actio generatiua, ibi etiam aliquid operatur, si ly ibi supra operationem, aut denominationem operantis, aut etiam operati appellet : secus vero si supra rem operatam appellet : hoc autem satis superque est, ne in agente otiosa sit. Quod si aduersarij velint, vbi est actio, siue operatio, ibidem esse oportere rem ipsam operatam, ne actio otiosa sit, id manifestè falsum est : quia vbi est cognitio, & volitio, ibi esse non debet res cognita, aut amata ; ne cognitio, & volitio otiosæ sint. Ad secundum respondeo : quemadmodum actio aliqua substantialis dicitur, alia verò accidentalis ; non quod vna in se sit substantia, altera vero accidens : cum omnes actiones creatæ accidentia sint, & vnum ex nouè prædicamentis accidentis constituant, sed quod terminus vnus est substantia, alterius vero accidens : ita similiter actio aliqua immanens dicitur, alia vero transiens ; non quod vna sit extra agens, alia verò intra illud, vt in argumento assumitur : sed quod terminus vnus sit

extra agens, non verò terminus alterius.

Ad tertium respondeo : actio generatiua non postulat subiectum inhaesionis ex conceptu practico actionis, aut quia actio vtcumque est, cum complures actiones subiectum inhaesionis minimè fortiantur ; eæ nimirum, quæ in voluntate Dei creante, & termino creato constituunt : hinc tamen minimè fit, actionem generatiuam postulare subiectum ratione sui termini, siue eo quod eius terminus subiectum inhaesionis postulet : quod ad hominem contra P. Suarez ostendo : quia iuxta ipsum creatio Angeli habet subiectum adhaesionis, ipsum Angelum : at non ratione termini ; cum erit terminus, nimirum Angelus nullum habeat subiectum, cui adhæreat, sed potius sit subiectum, cui reliqua adhærent : ergo similiter in præsentia ; quo circa actio generatiua postulat subiectum inhaesionis, non ratione termini, sed ob rationes, quas suprà ostendimus, cum nostram sententiam probaremus. Ad quartum constabit capite sequenti.

CAPVT II.

An, aut quatenus actio generatiua à passione distinguatur ?

Prima sententia est ; actionem generatiuam distingui à passione vniuersim sumpta : ita Scotus in 4. dist. 13. quaest. 1. Antonius Andreas in lib. de principiis Herucus quodlib. 7. quaest. 14. Capreolus in 2. dist. 1. q. 2. art. 1. & cum eo communiter Thomistæ. Secunda sententia, & ex diametro opposita est : actionem generatiuam, & passionem vniuersim sumptas minimè distingui realiter : ita cum P. Suarez 2. Metaphysicæ disp. 49. sect. 1. & P. Hurtado communiter nostri recentiores. Verùm inter has sententias media quædam amplectenda nobis est : pro cuius luce, & intelligentia supponendum est, passionem bifariam suui posse, & solere : primò, pro generatione passiva, qua res aliqua produci, & generari dicitur : ita D. Thomas opusculo 44. cap. 2. in hæc verba : *talis ergo denominatio vel respectus passi est formaliter ab extrinseco, ex quo importat agens, quod est extrinsecum : sic ergo passio extrinsecè denominat subiectum, vel dicit respectum ab extrinseco.* Secunda, eaque familiarior passionis vsurpatio, est qua idem significat, quod causalitas causæ materialis, qua formæ subest, eamque recipit, & sustentat : etenim materialis, & passiva coincidunt : at passio est causalitas causæ passivæ, haud secus ac actio est causalitas causæ actiue : igitur passio est causalitas causæ materialis, qua formæ subiacet.

Supposita hac distinctione duplicis passionis : prima conclusio est, qua Thomistis dissentimus, & Authoribus posterioris sententiæ consentimus : actio generatiua non distinguitur realiter à passione in priori sensu ex iis, quos proximè superius explicuimus, videlicet propt passio eadem est cū generatione passiva, qua quid à generante fieri, ac produci dicitur. Hæc conclusio suadetur : primò autoritate Aristotelis 3. physicor. lect. 5. ibi : *Neque vnum duobus quicquam prohibet, eundem esse actum, non sicut idem, sed sicut est, quod potentia est ad agens, nec necesse est docentem adducere*